

Comunicat de presă Luxemburg, 20 septembrie 2016

Dezafectarea nucleară și depozitarea definitivă a deșeurilor nucleare în Lituania, Bulgaria și Slovacia ar putea atinge un cost de 11,4 miliarde de euro, arată Curtea de Conturi Europeană

Potrivit unui nou raport al Curții de Conturi Europene, costul estimat al dezafectării reactoarelor nucleare de primă generație de proiectare sovietică din Lituania, Bulgaria și Slovacia va fi de cel puțin 5,7 miliarde de euro, acest cost putându-se dubla dacă se ia în calcul și costul depozitării definitive a deșeurilor de activitate înaltă.

Potrivit Curții, cofinanțarea pe care o pun la dispoziție statele membre pentru programele UE rămâne la un nivel foarte limitat. Diferența dintre costurile pe care le presupune dezafectarea și finanțarea pusă la dispoziție în Lituania a crescut la 1,56 miliarde de euro de la ultimul audit al Curții din 2011. În prezent, deficitul de finanțare pentru Bulgaria este estimat la 28 de milioane de euro, iar cel din Slovacia, la 92 de milioane de euro. Programele specifice de dezafectare nucleară finanțate de UE nu au creat stimulente adecvate care să asigure un proces de dezafectare fără întârzieri și eficient din punctul de vedere al costurilor, aproape toate proiectele-cheie de infrastructură fiind afectate de întârzieri.

„Chestiunile care suscită îngrijorare sunt întârzierile care sunt înregistrate la nivelul proiectelor-cheie de dezafectare, deficitul de finanțare care continuă să existe și progresele insuficiente în ceea ce privește depozitarea definitivă a deșeurilor nucleare de activitate înaltă”, a declarat domnul Phil Wynn Owen, membrul Curții responsabil de raport.

Curtea a urmărit progresele realizate din 2011 în ceea ce privește implementarea programelor de asistență ale UE pentru dezafectare nucleară. Autoritățile statelor membre susțin că centralele au fost definitiv închise; cu toate acestea, nu toate realizările preconizate cu ajutorul cărora Comisia Europeană evaluează progresul înregistrat în direcția închiderii ireversibile a centralelor s-au materializat pe deplin. În cadrul centralelor Ignalina (Lituania), Kozlodui (Bulgaria) și Bohunice (Slovacia), procesul de demontare a componentelor-cheie este foarte avansat în zonele cu niveluri mai scăzute de radioactivitate, precum sălile turbinelor. Însă provocările critice pe care le presupune activitatea în zonele cu un nivel ridicat de radioactivitate, precum clădirea reactorului, abia acum urmează. Cele trei state membre au creat unele infrastructuri esențiale temporare de gestionare a deșeurilor pe amplasamentul centralelor, dar aproape toate proiectele-cheie de infrastructură au înregistrat întârzieri. Cele mai importante întârzieri au fost observate în Lituania, unde termenul-limită stabilit pentru dezafectare a fost amânat, din 2011, cu alți nouă ani, și anume până în 2038.

Costurile viitoare pe care le implică dezafectarea nucleară și depozitarea definitivă a combustibilului nuclear uzat nu sunt recunoscute întotdeauna ca provizioane și/sau nu sunt incluse în notele la conturi, lucru care limitează transparența și afectează capacitatea autorităților de a planifica adecvat modul în care vor fi acoperite costurile viitoare legate de activitățile de dezafectare și de depozitare.

Curtea formulează o serie de recomandări adresate Comisiei și statelor membre. Printre altele, Curtea recomandă **Comisiei**,

Scopul acestui comunicat de presă este să prezinte mesajele principale ale raportului special adoptat de Curtea de Conturi Europeană. Textul integral al raportului este disponibil la adresa www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson - Purtător de cuvânt T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer - Ofițer de presă T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L - 1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

în principal:

- să încerce să obțină majorări ale cofinanțării naționale în cursul perioadei de finanțare 2014-2020;
- programele specifice de finanțare pentru dezafectare nucleară în Lituania, Bulgaria și Slovacia ar trebui întrerupte după 2020. În cazul în care se stabilește existența unei nevoi clare de utilizare a fondurilor UE după 2020 într-unul sau mai multe dintre aceste state, orice finanțare viitoare din partea UE propusă de Comisie și aprobată de către legiuitor ar trebui să includă stimulentele adecvate pentru continuarea dezafectării, inclusiv prin limitarea în timp a finanțării și prin solicitarea unor niveluri adecvate de cofinanțare din partea statelor membre. O soluție în acest sens ar fi să se ia în considerare posibilitatea extinderii accesului la fondurile structurale și de investiții europene pentru a se permite acoperirea activităților de dezafectare nucleară, sub rezerva respectării condițiilor menționate mai sus;
- să permită ca asistența acordată de UE pentru dezafectare nucleară să fie utilizată pentru acoperirea exclusiv a costurilor cu personalul care desfășoară doar activități de dezafectare;
- să coopereze cu statele membre astfel încât toate costurile viitoare legate de dezafectarea nucleară și de depozitarea definitivă a combustibilului uzat să fie contabilizate în mod corespunzător și într-o manieră transparentă;
- să analizeze, împreună cu toate statele membre, opțiunile pentru depozitarea definitivă a combustibilului uzat și a deșeurilor de activitate înaltă, inclusiv orice soluții regionale sau alte soluții la nivelul UE.

Printre altele, Curtea recomandă **statelor membre vizate**, în principal:

- să își îmbunătățească în continuare managementul proiectelor astfel încât să dispună de infrastructurile necesare pentru gestionarea deșeurilor și a combustibilului uzat la data planificată și să își consolideze propriile capacități tehnice, astfel încât să obțină un echilibru mai bun între expertiza internă și cea externă;
- să amelioreze schimbul de bune practici și de cunoștințe tehnice, atât între ele, cât și cu restul comunității mai largi implicate în procese de dezafectare nucleară în UE și în întreaga lume;
- să întocmească estimări de costuri și planuri de finanțare mai complete pentru depozitarea combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive;
- să își recunoască propriul rol în asigurarea respectării principiului „poluatorul plătește” și să fie pregătite să recurgă la fonduri naționale pentru a acoperi costurile de dezafectare și pe cele ale depozitării definitive, atât în actuala perioadă de programare, cât și ulterior.

Note către editori

Atunci când Lituania, Bulgaria și Slovacia erau țări candidate la aderarea la UE, una dintre condițiile pentru aderare a fost închiderea și, ulterior, dezafectarea a opt reactoare nucleare de primă generație de proiectare sovietică din cadrul a trei centrale nucleare electrice: Ignalina (Lituania), Kozlodui (Bulgaria) și Bohunice (Slovacia).

Închiderea și dezafectarea ulterioară a acestor reactoare nucleare înainte de sfârșitul duratei lor de viață proiectate reprezenta o povară financiară și economică semnificativă. UE a convenit așadar să furnizeze sprijin financiar începând cu 1999. Până în 2020, sprijinul acordat de UE va fi totalizat 2 955 de milioane de euro pentru dezafectarea nucleară, ponderea cea mai mare revenind Lituaniei (1 553 de milioane de euro), urmată de Bulgaria (731 de milioane de euro) și Slovacia (671 de milioane de euro). În plus, până în 2013, o sumă de 890 de milioane de euro a fost pusă la dispoziție pentru proiecte destinate să atenueze o parte dintre efectele pierderii de capacitate națională de producție energetică ca urmare a închiderii anticipate.

Curtea a vizitat toate cele trei centrale și a purtat discuții cu principalele autorități competente din statele membre. Vizite au fost efectuate, de asemenea, la sediul Comisiei Europene și la sediul BERD, precum și la șantierul de construcție a primului depozit geologic pentru combustibil nuclear uzat la adâncime din lume, din Finlanda.

În cadrul acestui audit, nu s-a urmărit examinarea sub nicio formă a securității sau a siguranței instalațiilor și nu s-a încercat să se pledeze în favoarea sau împotriva energiei nucleare și nici să se tragă concluzii cu privire la mixul energetic din UE.

Raportul special nr. 22/2016, intitulat „Programele de asistență ale UE pentru dezafectare nucleară din Lituania, Bulgaria și Slovacia: s-au realizat unele progrese în raport cu situația din 2011, dar se prefigurează o serie de dificultăți importante în viitor”, este disponibil în 23 de limbi ale UE.
